

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Jurisprudentie nog maar mondjesmaat op het web

Voermans, W.J.M.

Citation

Voermans, W. J. M. (1999). Jurisprudentie nog maar mondjesmaat op het web.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3455>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3455>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

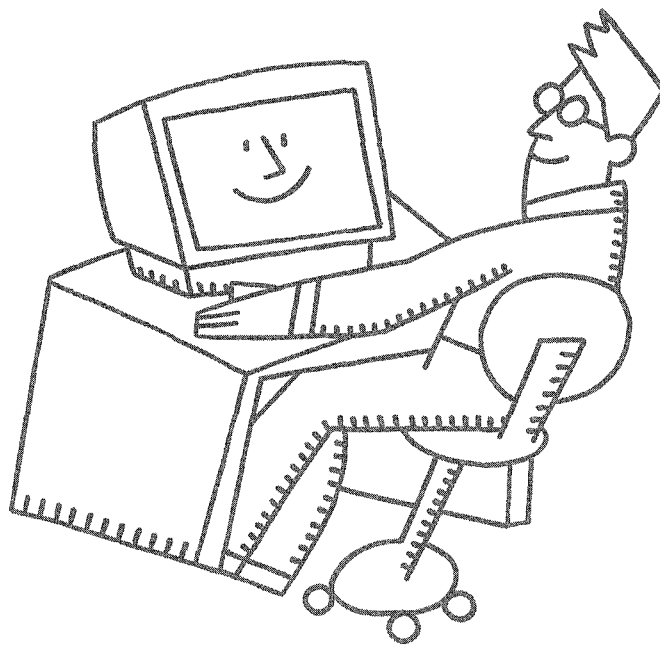
Jurisprudentie nog maar mondjesmaat op het Web

door Wim Voermans

Wie het recht in Nederland wil kennen, zal zich veelal niet louter kunnen verlaten op de teksten van wettelijke regelingen. Om de precieze inhoud van het recht op bepaalde terreinen te achterhalen is bijvoorbeeld ook kennis van de jurisprudentie vereist. Die jurisprudentie speelt een grote rol in ons recht. Je zou er dan ook bijna als vanzelfsprekend van uitgaan dat – gezien de grote betekenis die uitspraken van rechters kunnen hebben voor de inhoud van het recht – aan het openbaar maken van jurisprudentie wel een even groot gewicht toe zou komen als bijvoorbeeld aan de bekendmaking van besluiten van bestuursorganen of wetten. Wie dat verwacht komt echter bedrogen uit. Waar voor wettelijke regels een specifiek publicatieregime op grond van de Bekendmakingswet geldt en voor de besluiten van bestuursorganen uitreikings- en publicatieregels zijn voorzien in o.a. afdeling 3.6 van de Algemene wet bestuursrecht, is er maar heel weinig geregeld over de publicatie van rechterlijke uitspraken. Het

Dr. WJM Voermans is universitair hoofddocent staats- en bestuursrecht, i h b wetgevingsleer bij het Centrum voor wetgevingsvraagstukken van de Katholieke Universiteit Brabant

Read only

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het Wetboek van Strafvordering, de Algemene wet bestuursrecht (en andere procesrechtelijke wetten) kennen wel regels over de betekening van vonnissen en uitspraken aan de procederende partijen, maar verder zijn rechters in Nederland nauwelijks gehouden om publieke ruchtbaarheid te geven aan hun jurisprudentie. Weliswaar moeten rechters – op last van artikel 121 van de Grondwet – in het openbaar uitspraak doen, maar dat verplicht slechts tot een mondelinge openbaarmaking van het vonnis of de uitspraak. Sterker nog, sommige vonnissen, uitspraken en arresten mogen alleen openbaar worden gemaakt na goedkeuring van de president of voorzitter van een gerecht, dit om redenen van privacy (art. 838 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Dat gebrek aan publicatieplicht heeft ook geleid tot gebrek aan publicatielust bij de meeste rechterlijke organisaties. Meestal zijn het de uitgevers die *en grosse* uitspraken en vonnissen bij de rechterlijke organisaties lospeuteren, en in de publicatie ervan – al dan niet met een annotatie – voorzien. De privacy van partijen wordt daarbij – voorzover het natuurlijke personen betreft – goed in het oog gehouden. Toch

is het onbevredigend dat uitgevers nagenoeg geheel de publicatie van rechterlijke uitspraken en vonnissen in Nederland bestieren: ten eerste is het erg duur. Wie op de hoogte wil blijven van de jurisprudentie moet zich abonneren op een of enkele kostbare jurisprudentietijdschriften. Elektronisch opvragen kan tegenwoordig ook, maar de kosten zijn hoog. Ten tweede zijn uitgevers betrokken traag: op het moment dat de uitspraak beschikbaar komt moet er op zijn minst nog tijd worden ingeruimd voor het zetten en opmaken van de tekst. Verder laat de annotatie vaak lang op zich wachten en veel jurispru-

dentietijdschriften publiceren de uitspraak tegelijk met de annotatie. Een derde en laatste nadeel is dat rechterlijke organisaties bij deze stand van zaken niet geprikkeld worden om zelf tot publicatie – bijvoorbeeld op het WWW – van belangrijke uitspraken over te gaan. Dat is jammer want veel gerechten kennen wel eigen jurisprudentieverzamelingen die ze intern gebruiken en die bovendien uitermate interessant zijn voor een groter publiek.

In Nederland zijn er eigenlijk maar enkele rechterlijke organisaties die uitspraken en vonnissen op het Internet publiceren. Zo

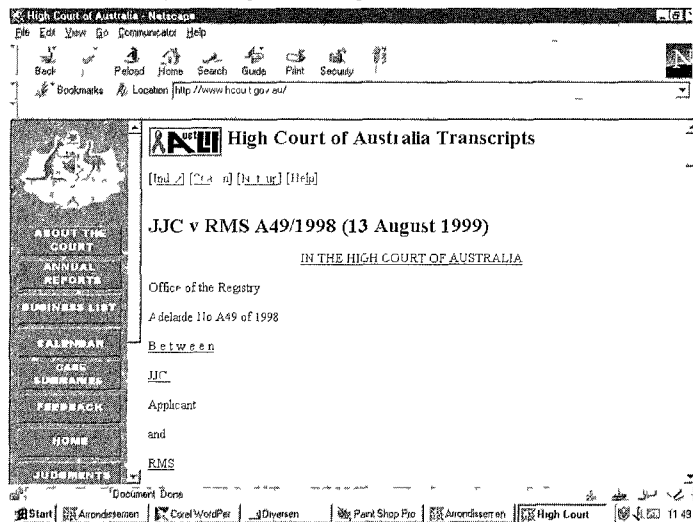
Afbeelding 1: Home-pagina van het gerechtshof Amsterdam

heeft het gerechtshof Amsterdam een hele mooie website waarop on line actuele jurisprudentie wordt gepubliceerd <<http://www.gerechtshof-amsterdam.nl/>> en ook de arrondissementsrechtbank Arnhem publiceert in eigen beheer uitspraken <<http://www.rechtbank-arnhem.org/>>. De site van het gerechtshof Amsterdam is zonder meer de meest geavanceerde. Van de verschillende sectoren van het hof zijn op afzonderlijke pagina's uitspraken opgenomen. Waar de webpagina's van de sector familie-zaken en de civiele sector slechts een enkele uitspraak bevatten, is die van belastingkamer zeer rijk gevuld. De pagina's van de belastingkamer bedienen de gebruiker door een informatieve lijst van samenvattingen van veel uitspraken. Voor 1999 alleen al gaat het hier om een honderdtal van die samenvattingen. Achter die samenvattingen is de volledige uitspraak opgenomen. Het gerechtshof vervult hiermee een

belangrijke dienst. Zeker in het belastingrecht is het voor niet-juristen toch vaak belangrijk om bij het vaststellen van de omvang van de belastingplicht te weten wat de laatste stand van de jurisprudentie is. De site van het gerechtshof Amsterdam helpt daarbij. Wat soberder van opzet is het uitspraken-register van de rechtbank Arnhem. Ook daar is een uitsplitsing gemaakt naar de verschillende sectoren van de rechtbank. De uitspraken-pagina's van de sector civiel recht en de sector bestuursrecht bevatten het meeste materiaal, respectievelijk vijftien en tien gepubliceerde uitspraken in 1999. In werkelijkheid zijn er natuurlijk veel meer uitspraken gedaan in die periode, en zelfs veel meer uitspraken die interessant en belangrijk zijn. De site van de rechtbank Arnhem heeft meer een p.r.-functie, terwijl die van het hof in Amsterdam meer aan gerichte voorlichting doet.

Afbeelding 3: The High Court of Australia

Loopt Nederland met deze stand van zaken nou achter op het buitenland? Dat valt eigenlijk wel mee. Het Supreme Court of Justice in de V.S. publiceert veel jurisprudentie, maar toch vaak in verkorte vorm en ook selectief. Een guided tour met filmbeelden en geluid is er eenvoudiger van het net af te plukken dan sommige uitspraken. Erg uitgebreid is het uitsprakenregister van het High Court of Australia <<http://www.hcourt.gov.au/>> voorzien van een zoekmachine die op verschillende wijzen bevraging toestaat. Een van de uitgebreidste jurisprudentieverzamelingen in Europa wordt beheerd door het Hof van Justitie van de EG <<http://europa.eu.int./cj/nl/index.htm>>. Niet alleen zijn daar veel recente complete uitspraken te vinden, die via een krachtige zoekmachine kunnen worden opgespoord, maar ook is er een goed overzicht – ook in het Nederlands – van de zaken die aanhangig zijn gemaakt. Onze eigen Nationale ombudsman –

weliswaar geen rechter – heeft goed naar die site gekeken, want ook die publiceert veel van zijn rapporten <<http://www.ombudsman.nl/>>. Verder is er net als in Nederland wereldwijd nog sprake van een grote terughoudendheid om jurisprudentie rechtstreeks te publiceren op het net. Dat is jammer. Zeker in Nederland staat die terughoudendheid haaks op de kennelijke bedoeling die de wetgever had toen hij artikel 11 van de Auteurswet opstelde. Dat artikel 11 bepaalt dat er geen auteursrecht bestaat op wetten, besluiten en verordeningen door de openbare macht uitgevaardigd, noch op rechterlijke uitspraken en administratieve beslissingen. In weerwil van deze bedoeling om overheidstukken zo eenvoudig mogelijk te kunnen publiceren, is er voor rechterlijke uitspraken een praktijk ontstaan waardoor er via de omweg van uitgeverij toch auteursrecht op uitspraken is ontstaan. Dat valt te betreuren. De rechters hebben hier echter het recht in eigen hand.

Afbeelding 2: Een uitspraak van de rechtbank Arnhem

